
Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022–2024

3.5. Sivistysvaliokunta

Vastuualue: Koulutus, varhaiskasvatus ja vapaa-ajantoiminta

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunnan tuottamien sivistys- ja hyvinvointipalveluiden keskeisenä tehtävänä on luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia, tarjota mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja itsenä kehittämiseen sekä aktiiviseen kansalaistoimintaan demokraattisessa yhteiskunnassa. Samalla ne ovat yhteiskunnan keskeisimpiä syrjäytymistä ennalta ehkäiseviä palveluita.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Koronaepidemian oletetaan hiipuvan siinä määrin, että se ei vaikuttane vuonna 2022 sivistysosaston palvelutuotantoon vuosien 2021 ja 2022 tavoin. Koronaepidemian hillitsemisen sijaan toiminnassa keskitytään sekä tukemaan kuntalaisten yleistä hyvinvointia että koululaisten oppimisvaikeiden korjaamiseen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen (1052/2020) myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin 1.8.2021 korottamalla maksujen perusteena olevia tuloeroja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (aiemman 50 prosentin sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Seuraavien lasten maksu on edelleen 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Maksuperusteiden muutos tulee pienentämään varhaiskasvatuspalveluiden maksutuottoja.

Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta. Samalla lakiin lisättiin henkilöstön ilmoitusvelvollisuus. Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Henkilöstömitoituksen tiukentuminen tullee lisäämään sijaisuuksista aiheutuvia henkilöstömenoja.

Oppivelvollisuuden laajentuminen astui voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tutkinnon taikka niitä vastaavan Ahvenanmaalla suoritetun tai ulkomaisen koulutuksen. Tämän seurauksena perusopetuksen suorittamisen jälkeen nuoren on hakeuduttava jatkamaan opintojaan toiselle asteelle tai oppisopimukseen.

Opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet (mm. tietokoneet), -asut ja -aineet ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomia eivät kuitenkaan ole erityistä harrastuneisuutta painottavissa koulutuksissa tarvittavat opiskelijan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetut soittimet, urheiluvälineet tai muut vastaavat välineet ja tarvikkeet, joita opiskelija voi käyttää myös muutoin kuin opetuksen yhteydessä. Valtiovalta korvaa kunnille laajennetusta oppivelvollisuudesta aiheutuvia kuluja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusjärjestelmän kautta, jolloin ne eivät kohdistu korvamerkittynä kunnan talousarviossa suoraan koulutuspalveluihin. Kuntaliiton esittämien laskelmien mukaan kunnat huolehtivat suurimman osan uudistuksesta aiheutuvista kuluista valtionosuusjärjestelmään tehtävien muutosten seurauksena.

Laajennetun oppivelvollisuuden myötä perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Sipoon perusopetuksessa työskentelee yhteensä kolme oppilaanohjaajaa. Jotta oppilaiden oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen saadaan toteutettua, perusopetukseen esitetään perustettavaksi kaksi oppilaanohjaajan virkaa yksi kumpaakin kieliryhmään.

Sivistysosaston sisäiset vuokrat nousevat vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021 uusien tilojen käyttöönoton seurauksena.

Toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia vuoden 2022 talousarvioon käsitellään tarkemmin palvelualueiden omissa katsauksissa.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari	Tot.
Sivistysosaston hallinto (kehittämisen- ja tukipalvelut)			
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla: Oppilaille suunnattu koulumatkoja ja niiden turvallisuutta koskevan kyselyn suorittaminen.	Kysely suoritettu ja sen pohjalta laadittu toimenpidesuunnitelma.	
Varhaiskasvatus			
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä: Varhaiskasvatuspalvelut tuottavat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria.	Toiminta toteutettu lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.	
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla: Varhaiskasvatusta kehitetään ja arvioidaan uuden laadunhallintasuunnitelman avulla.	Varhaiskasvatuksen arviointikansio sekä arvioinnin ja kehittämisen vuosikello on otettu käyttöön vuoden 2022 aikana.	
Koulutuspalvelut			
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä: Oppilaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana koulujen yhteisöllistä oppilashuoltoa.	Oppilaille teetetään lukuvuosittain hyvinvointia mittaava kysely ja koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet.	
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä: Lukio-opiskelijoiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana lukioiden yhteisöllistä opiskelijahuoltoa.	Opiskelijoille teetetään lukuvuosittain hyvinvointia mittaava kysely ja lukion yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet. Opiskelijat otetaan mukaan kyselyn laatimiseen.	

Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Henkilöstö ja muut toimijat palvelun ja muutosten ytimessä: Yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajuutta toteutetaan jokaisessa koulussa.	Jokaisessa koulussa on selkeä tiimirakenne ja selkeät mallit opetuksen suunnittelulle ja dokumentoinnille. Henkilöstö hyödyntää digitalisaatiota opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä: Perusopetuksessa on käytössä kulttuuri- ja liikuntakalenteri.	Kunnan kulttuuri- ja liikuntakalenteri on otettu käyttöön jokaisessa peruskoulussa.	
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Avaintekijöinä henkilökunnan hyvinvointi ja hyvä johtajuus: Esimiesten johtamistaitoihin panostetaan valmennuksella. Organisaatiota kehitetään osallistamalla laajasti henkilökuntaa hyödyntäen digitalisaatiota.	Esimiehille on järjestetty suunnitelmallinen valmennuspolku. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus osallistua laajasti heitä koskevien asioiden valmisteluun.	
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut			
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Edistämme kaikenikäisten hyvinvointia ja tuemme elinikäistä oppimista: Sipoon opisto tekee yhteistyötä lukioiden kanssa, jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luettaisiin hyväksi lukion oppimäärässä.	Opetussuunnitelman kehittäminen on saatettu loppuun ja lukion opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luetaan hyväksi osana lukion oppimäärää.	
	Panostamme osallisuuteen ja asukkaiden mahdollisuuksiin vaikuttaa palvelujen sisältöihin: Kirjasto maalla ja merellä hankkeen puitteissa järjestetään tapahtumia kirjaston ulkopuolella ja kirjastojen tapahtumissa asiakkaat suunnittelevat sisältöä.	Tapahtumat toteutettu toimintakauden 2022 aikana.	
	Kehitämme yhteistyötä yhdistysten, seurojen ja järjestöjen kanssa: Liikuntapalvelut luovat säännölliset käytänteet yhteisille tapaamisille ja avoimen ja läpinäkyvän foorumin verkostoitumiselle.	Käytänteet luotu ja yhteydenpito on säännöllistä ja tapaamisia on järjestetty toimintakauden 2022 aikana.	
	Panostamme syrjäytymisen ehkäisyyn kohdentamalla palveluja: Suomen harrastustoiminnanmallin toiminnan vaikuttavuutta mitataan	Vaikuttavuutta mittaava tutkimus laadittu ja toteutettu toimintakauden 2022 aikana	

	ja mittausten pohjalta toimintaa kehitetään ja kohdennetaan sellaiselle kohderyhmälle, jota ei ole vielä tavoitettu.		
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	Teemme tiivistä yhteistyötä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi: Nuorisopalvelut järjestävät ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä oppitunteja kaikille yläkouluikäisille.	Oppitunnit toteutettu lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.	
	Edistämme kaikenikäisten hyvinvointia ja tuemme elinikäistä oppimista: Kulttuurikalenteriyhteistyötä kehitetään osana koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä. Kulttuuripalvelut tuottavat koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria. Kaikki kunnan 7-luokkalaiset vierailevat nuorisotaloilla on osana kulttuurikalenteria.	Ohjelma valmistuu ja toteutetaan lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana. Vierailut toteutuvat lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.	

Riskianalyysi

Suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät käytössä olevien kiinteistöjen kuntoon.

Koronaepidemian oletetaan hellittävän vuoden 2022 aikana siinä määrin, ettei se vaikeuttane erityisesti kulttuuri ja vapaa-aikapalveluiden tuottamista vuosien 2021 ja 2022 tavoin.

Tiettyihin ammattiryhmiin on erittäin haastavaa rekrytoida työntekijöitä, joilla on säädöksissä työtehtävään / virkaan määritelty kelpoisuus.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022								
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT		3 704	3 841		4 003			
MENOT		- 54 499	- 57 655		- 57 845			
TOIMINTAKATE		- 50 795	- 53 813	-	- 53 842	-	-	-
Menot euroa/asukas		- 2 513	- 2 609	-	- 2 560	-	-	-

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Hallintopalvelut	-	472	- 474		-	360		
Varhaiskasvatuspalvelut	-	15 346	- 16 044		-	16 490		
Koulutuspalvelut	-	29 694	- 31 539		-	31 140		
Kulttuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalvelut	-	5 355	- 5 755		-	5 853		

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		3 962	3 704	3 841		4 003		
Määräraha		-55 922	-54 499	-57 655		-57 845		
Toimintakate	Netto	-51 961	-50 794	-53 813	0	-53 842	0	0
Määrärahan muutos %		1,2	-1,4	3,1	-100,0	0		
Määrärahan muutos euroina		-667	756	-1 732	57 655	0		
Toimintakatteen muutos %		1,8	-0,4	3,6	-100,0	-89		
Toimintakatteen muutos euroina		941	-226	1 853	-53 813	-100		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-2 454	-2 342	-2 435	0	-2382		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	644	644	644	633	267		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-86 836	-84 625	-89 526	0	-216 648		
Toimintakulut		-55 922	-54 499	-57 655	0	-57 845	-41 787	-42 664
Ulkoiset kulut		-38 734	-37 964	-39 147	0	-40 887	-41 787	-42 664
Sisäiset kulut		-17 188	-16 535	-18 507		-16 958		
Henkilöstökulut		-28 851	-29 076	-29 443		-30 985		
Palveluiden ostot		-4 327	-3 894	-4 375		-4 127		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 417	-1 101	-1 089		-1 324		
Avustukset		-3 860	-3 677	-4 095		-4 244		
Muut toimintakulut		-280	-216	-146		-208		
Toimintatuotot		3 962	3 704	3 841	0	4 003	4 091	4 177
Ulkoiset tuotot		3 962	3 693	3 841	0	4 003	4 091	4 177
Sisäiset tuotot			11					
Myyntituotot		1 124	1 135	1 120		1 139		
Maksutuotot		2 192	1 855	1 994		2 070		
Tuet ja avustukset		516	609	633		700		
Muut toimintatuotot		130	93	95		94		

Tulosyksikkö: Hallintopalvelut (kehittämisen- ja tukipalvelut)

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Sivistyshallinnon kehittäminen- ja tukipalveluiden keskeisenä tehtävänä on sekä tukea osaston muiden tulosalueiden hallinnointia, käytännön toimintaa ja sen kehittämistä, johtaa tulosalueiden keskinäistä yhteistyötä ja vastata osaston yleishallinnosta. Kehittäminen- ja tukipalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti kunnan keskushallinnon (hallinto-, henkilöstö-, IT- ja talouspalvelut), teknisen osaston (kiinteistö- ja investointiasiat) sekä kehitys- ja kaavoitusyksikön (kaavoitus ja väestöennuste sekä työllisyysasiat)

kanssa. Lisäksi kehittämis- ja tukipalvelut vastaavat osaston kunnan ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Tulosalueen henkilöstörakenteeseen on tehty muutoksia vuosina 2020 ja 2021. Tulosalueelle on siirretty sekä varhaiskasvatuksesta että koulutuspalveluista yhteensä kolme suunnittelijan vakanssia, joista yksi on määräaikainen. Toimenpiteen seurauksena sivistysosaston kehittämis- ja tukipalvelut on saatu aikaisempaa paremmin koordinoitua ja toimimaan sekä koko osaston että kunkin tulosalueen osalta. Sivistysosaston kehittämis- ja tukipalveluiden kasvaneiden työtehtävien takia hallinnon tulosalueella oleva määräaikaisen suunnittelijan vakansi esitetään muutettavaksi toistaiseksi voimassa olevaksi. Toimenpiteellä ei ole vaikutusta talousarvioesityksen toimintakatteen lopputulokseen verrattuna vuoteen 2021.

Hallintopalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		0	1	0	0			
Määräraha		-344	-472	-474		-360		
Toimintakate	Netto	-344	-472	-474	0	-360	0	0
Määrärahan muutos %		-24,9	3,1	38,0	-100,0	-24,1	-100,0	#JAKO/0!
Määrärahan muutos euroina		114	-14	-131	474	-360		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-16	-22	-21	0	-16	0	0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	2	3	3	3	5		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-171 880	-157 420	-158 133	0	-72 020		

Tulosyksikkö: Koulutuspalvelut

Vastuhenkilö, lukiokoulutus: Sivistysjohtaja

Vastuhenkilö, suomenkieliset koulutuspalvelut: Opetuspäällikkö

Vastuhenkilö, ruotsinkieliset koulutuspalvelut: Opetuspäällikkö

Koulutuspalvelut vastaavat perusopetuksen ja lukiokoulutuksen lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2023

Toimitiloihin liittyvät muutokset

Nikkilän Sydämen laajennus valmistui keväällä 2021 ja otettiin käyttöön syksyllä 2021. Nikkilän Sydämeen valmistui tilat noin 300 uudelle oppilaalle ja uusi liikuntasali. Keväällä 2022 laajennuksessa toimii Sipoonjoen yhtenäiskoulun esiopetusryhmä ja vuosiluokka 1 sekä oman koulukiinteistönsä peruskorjauksen takia väistössä lukuvuoden 2021–2022 oleva Jokipuiston koulu. Nikkilän Sydämen uusi liikuntasali korvasi vanhan C-rakennuksen liikuntasalin. Ylioppilaskirjoitukset on järjestetty Nikkilän Sydämen liikuntasalissa syksystä 2021 alkaen, jolloin Blåa hallen vapautui muulle käytölle.

Talman koulun piha-alueen pienpelikenttä on valmistunut kesällä 2021. Esiopetuksen ja koulun uudet tilat valmistuvat syksyllä 2021 ja toiminta siirtyy niihin loppuvuodesta 2021.

Jokipuiston koulun peruskorjaus valmistuu vuoden 2022 alussa ja koulun toiminta siirtyy irtokalustamisen jälkeen tiloihin elokuussa 2022.

Wessman-talo vapautui syksystä 2021 alkaen muuhun käyttöön, kun Nikkilän Sydämen laajennus valmistui ja sitä voitiin hyödyntää Jokipuiston koulun väistötilana. Sibbo gymnasiumin peruskorjaus alkaa vuonna 2022. Gymnasiumin väistötiloina toimivat Wessman-talo ja Enter.

Toimintaan liittyvät muutokset

- **Opetustoiminta**

Jokaisella oppilaalla ja opettajalla on henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettu kannettava tietokone. Laitekanta mahdollistaa digitalisaation käytön lisäämisen opetuksessa.

Oppilasmääriin ei odoteta suuria muutoksia koulujen osalta. Oppilasmäärän arvioidaan kasvavan noin 0 - 30 oppilaalla / lukuvuosi. Alueiden välille muodostuu oppilasmäärien suhteen eroa riippuen siitä, muuttaako alueelle uusia asukkaita. Kasvua odotetaan lähinnä Nikkilän ja Söderkullan taajama-alueille riippuen kaavoitustilanteesta.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä kehitetään ja lisätään. Esiopetuksen erityisopetus toteutetaan varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyöllä. Näin varmistetaan, että nivelvaihe on mahdollisimman jouheva. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on luoda lapselle eheä kasvun ja oppimisen polku.

Sipoon kunnan Koulutuspalvelut on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021–2022 kokonaisuudessaan 304 000 €. Avustus tullaan OKM:n kriteerien mukaan käyttämään tukiopetukseen, osa-aikaiseen erityisopetukseen, S2-opetukseen ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukemiseen.

Lukiot ovat ottaneet käyttöön uudet opetussuunnitelmat lukuvuoden 2021–2022 alussa. Uudistuksen myötä lukiolaisilla on oikeus saada erityisopetusta.

- **Oppilashuolto**

Oppilashuollon psykologit ja kuraattorit siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Tätä muutosta, jossa yksilökohtainen oppilashuolto siirtyy ja yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntaan, valmistellaan yhteistyössä SOTE-osaston ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Oppilashuollon kehittämiskohteina ovat koulupoissaolojen ennalta ehkäisy ja laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyvä psykososiaalinen tuki peruskoulun päättövaiheessa sekä toisella asteella.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

- **Opetustoiminta**

Tilavuokrat ovat nousseet ja koulutuspalveluiden taloutta rasittaa tyhjillään / vajaakäytöllä olevat tilat, joista maksetaan vuokraa.

Hajanainen palveluverkko ja oppilasmäärän pieneneminen haja-asutusalueilla lisää oppilaskohtaista kustannusta. Oppilasmääräennusteet osassa ruotsinkielisiä kyläkouluja osoittavat huomattavaa oppilasmäärän vähentymistä lähivuosina. Kielikylpyopetuksen laajentuminen Etelä-Sipooseen, Talman alueen oppilasmäärän vähentyminen ja Nikkilän alueelle käyttöön otettu uusi alakoulu hajauttavat suomenkielistä palveluverkkoa ja lisäävät oppilaskohtaista kustannusta.

Oppivelvollisuuden laajentuminen aiheuttaa lisäkustannuksia kunnalle johtuen lukioiden oppimateriaalien hankinnoista ja perusopetuksen oppilaille tarkoitetun tehostetun oppilaanohjauksen takia. Todelliset kustannukset ovat merkittävästi suuremmat kuin valtion niistä kunnalle myöntämät valtionosuudet.

Poikkeuksellisten koronavuosien myötä on opittu hyödyntämään digitalisaatiota tehokkaammin. Tällä on ollut positiivisia vaikutuksia ihmisten työn sujuvuuteen, ajanhallintaan ja ekologisesti kestävyteen. On tärkeää, että näitä oppeja voidaan hyödyntää ja jatkokehittää myös tulevaisuudessa.

Lukiokoulutuksen erityisopetus lisää lukioiden opetukseen käytettävää tuntiresurssia yhteensä 32 kokonaisviikkotuntia. Lisäys kasvattaa vastaavasti lukiokoulutukseen kustannuksia.

- **Oppilashuolto**

Oppilashuollon toimintamalleja ja työtapoja sekä ylläpidetään että kehitetään nykyisillä taloudellisilla resursseilla.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Peruskoulut + lukiot	15+2	15+2	15+2	15+2
Oppilaat, peruskoulu	2610	2630	2680	2700
Opiskelijat, lukio	349	366	361	360
Kustannus / lukio-opiskelija, euroa	9 038	8 886	9420	10 088
Kustannus / peruskouluoppilas, euroa	10 857	10 290	10 200	10 604
Kokonaisviikkotuntimäärä, peruskoulu	5 096	4925	4900	4950
Kokonaisviikkotuntimäärä, lukiot	642	642	674	674
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä / oppilas	1,96	1,87	1,83	1,83
Kurssit / opiskelija	1,83	1,83	1,83	1,83
Opettajien sijaisten palkkakustannus t€	620	500	660	401
Aamu- ja iltapäivätoiminta, lapset	375	359	360	380

Koulutuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		1 903	1 717	1 660		1 960		
Määräraha		-32 535	-31 411	-33 199		-33 100		
Toimintakate	Netto	-30 632	-29 694	-31 539	0	-31 140	0	0
Määrärahan muutos %		2,9	-0,7	2,0	-100,0	-0,3	-100,0	#JAKO/0!
Määrärahan muutos euroina		-902	222	-664	33 199	-33 100		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-1 447	-1 369	-1 427	0	-1 378		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	370	367	367	358			
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-87 933	-85 588	-90 461	0	#JAKO/0!		

Tulosyksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäälikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Yhteistä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan avulla kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut palvelevat kaikenikäisiä kuntalaisia ja tukevat ja edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kunnan asukasmäärän kasvaessa palvelujen kysyntä kasvaa. Samalla ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu. Eri-ikäisten kuntalaisten harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Sitä toteutetaan erityisesti lasten- ja nuorten harrastustoiminnan tukemisessa. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut koordinoivat harrastustoiminnan Suomen mallin mukaista Hobari-toimintaa, jonka puitteissa kaikille Sipoolaisille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan ja mielekkääseen harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

Kirjastopalvelut

Kirjastot ovat valtakunnallisesti merkittäviä lukutaidon kehittäjiä ja digitaitojen opastajia. Ne ovat kaikille avoimia ja maksuttomia kohtaamisen paikkoja monipuolisine palveluineen.

Lukemisen edistäminen, lukutaitojen tukeminen sekä digiopastaminen ovat keskeisiä painopistealueita Sipoossa, joiden toteuttaminen edellyttää riittävän määrän osaavaa henkilökuntaa. Koulutetun henkilökunnan perinteinen tehtävä mahdollistaa asukkaiden pääsy tiedon lähteille korostuu uudelleen kriittisen ajattelun tukemisen muodossa. Kirjaston keskeisenä tehtävänä on tukea asukkaita tunnistamaan mis- ja disinformaatiot ja hankkimaan tietoa monipuolisista lähteistä. Lisäksi tuetaan eri-ikäisten kuntalaisten monilukutaitoa, joka pitää sisällään kriittisen ajattelun taidon.

Koronaepidemia sulki kirjastotilat ja käynnisti edelleen jatkuvan palvelumuotoilun, jota jatketaan tulevina vuosina. Perinteisten kirjastotilojen rinnalle on kehitetty ja kehitetään laadukkaita e-palveluita yhteistyössä Helle-kirjastojen kanssa. Tilojen avautuminen ja rajoitusten poisto merkitsee myös kirjastotilojen roolin uudistumista ja painottumista demokraattisena foorumina ja kuntalaisten vaikuttamisalustana. Itse tekeminen sekä tiedon että kulttuurin tuottaminen kirjastotiloissa korostuu.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteet ovat kaksikelisyys, luonto ja rakennettu ympäristö, monipuolinen kulttuuritarjonta, yhteisöllisyys, palveluiden hyvä saavutettavuus sekä kunnan sisäisen että alueellinen yhteistyö.

Kulttuuripalvelut toteuttavat yhdessä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa erilaisia tilaisuuksia ja toimintaa. Koronapandemia luo varjonsa myös vuoteen 2022 varsinkin kulttuuritapahtumien osalta. Toiminnan uudelleen aloittaminen pitkän sulkutilan jälkeen ei tapahdu hetkessä. Sulku ja yleisömäärärajoitukset ovat vaikuttaneet kulttuuriyhdistysten toimintaan ja talouteen sekä taidealan ammattilaisten toimeentuloon. Kulttuuripalvelut pyrkii palauttamaan kulttuuritarjonnan normaalitilanteeseen luovasti, turvallisesti ja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Digitaalisesti toteutettuja tapahtumia tuotetaan jatkossakin. Topeliussalin peruskorjaus keväällä 2022 rajoittaa tapahtumien järjestämistä. Juhlatalossa voidaan järjestää joitakin tapahtumia kevään aikana, mutta rajoitteena siellä on

---

se, että tila ei ole esteetön. Tavoitteena on vuoden 2022 päivittää julkisen taiteen hankintaperiaatteita sekä kokoelman ylläpitoon liittyvää hallintaa.

Taiteen perusopetuksessa digitaalinen oppiminen on osa opetusta myös jatkossa.

Liikuntapalvelut

Ulkoilubuumin myötä ulkoilu- ja virkistysalueiden ylläpidon ja perusparannuksen tarve on kasvanut voimakkaasti aiempiin vuosiin verrattuna. Toimintakatteen pienenemisen vuoksi sekä erityisesti allastilojen rajallisuuden vuoksi mahdollisuudet vastata kasvavaan liikuntapalveluiden kysyntään ovat rajalliset.

Söderkullassa niin kunnan omat kuin urheiluseurojen toimintamahdollisuudet ovat rajalliset tilanpuutteen vuoksi. Tästä syystä on tärkeää, että Miilin liikuntahallin investointi toteutetaan suunnitellusti.

Liikuntapalvelujen oma palvelutuotanto keskittyy sekä ikäihmisten että nuorten liikunnan edistämiseen. Yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen ja -järjestöjen kanssa tiivistetään.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi asiakasryhmät huomioiden. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ehkäistä 18–29 -vuotiaiden nuorten syrjäytymistä kohtaamalla ja ohjaamalla heitä yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo jatkopalvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö tiivistää yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä kunnan sisällä että ulkopuolisten tahojen kanssa, jotta nuorisopalvelut pystyisivät luomaan nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita.

Ehkäisevä päihdetyön suunnitelma on valmistunut ja nuorisopalvelut toteuttavat suunnitelmaan kirjattujen ehkäisevän päihdetyön erilaisia toimintoja ja oppitunteja nuorille.

Nuorisovaltuusto 2022–2024 aloittaa toimintakautensa.

Sipoon opisto

Sipoon opiston tehtävänä on toimia elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta. Opisto tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä. Opiston toiminta edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja monipuolisuuden toteutumista suomalaisen yhteiskunnan periaatteiden mukaisesti.

Vapaan sivistystyön toimintaperiaatteeseen kuuluu, että sillä ei ole tutkintotavoitteita eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Se tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Opetushallituksen rahoittama työelämäkoulutus järjestetään sekä suomen että ruotsin kielellä, jonka tavoitteena on vahvistaa perustaitoja. Koulutuksen tärkeimpänä kohderyhmänä ovat pitkäaikaistyöttömät tai lomautetut, joilla on riski syrjäytyä työmarkkinoilta. Hankkeen aikana on mahdollista vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan taitoja, sosiaalisen median käyttöä, työelämätaitoja, luku- ja kirjoitustaitoa, sosiaalisia taitoja ja ilmaisutaitoa. Koulutuksen aikana järjestetään kuukauden mittainen työelämään tutustumisjakso. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden tutustua työelämään ja antaa valmiuksia uudelleen koulutukselle, mutta

ei johda tutkintoon. Tavoitteena on opiskelijan työllistyminen tai pääsy jatkokoulutukseen. Koulutus järjestetään koko lukuvuoden kestäväenä päiväkouluksena ja hanke päättyy joulukuussa 2022.

Sipoon opisto tarjoaa virallista luku- ja kirjoitustaidon kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, jotka ovat kotoutumisajan piirissä. Tavoitteena on vahvistaa suomen kielen taitoa ja kehittää yhteiskuntavalmiuksia. Koulutus alkaa 31.8.2021 ja kestää huhtikuun loppuun vuonna 2022. Opetusta on viikoittain 20 tuntia.

Covid-19 pandemia sulki jälleen keväällä 2021 vapaan sivistystyönkin oppilaitokset ja opetus siirtyi äkillisesti etäopetukseen niiltä osin, kun pystyttiin sitä toteuttamaan. Lukuvuonna 2021–2022 suunnitellaan uusia opetustapoja ja kehitetään etäopetusta eri oppiaineissa. Opisto kouluttaa opettajia verkkopedagogiikassa.

Opiston opetussuunnitelmaan kehitetään siten, että jatkossa on mahdollista tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan osaamisen. Opintosuoritukset voidaan tallentaa valtakunnalliseen KOSKI-järjestelmään, joka sisältää valtakunnallisia opintosuoritus- ja tutkintotietoja. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä Sipoon lukiodien kanssa ja tavoittaa potentiaalisia, uusia opiskelijaryhmiä. Sipoon opistossa kehitetään hankkeen aikana mahdollisuutta hyväksyä vapaassa sivistystyössä suoritettut opinnot osaksi lukio-opintoja.

Niille 16-17 -vuotiaille nuorille, joiden opintososiaalinen tilanne edellyttää erityisjärjestelyitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi, on kehitetty yhteistyössä Sipoon opiston ja kuntouttavan pajatoiminnan kanssa Sipoon väylä -niminen toimintamalli. Sipoon opisto vastaa käytännön opetuksesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintaa kehitetään hankerahoituksen turvin yhä voimakkaammin ja uutena kokonaisuutena, vuonna 2021 pilotoitu yhteinen Harrastamisen Suomen malli -hanke nostaa talousarvion tuloja. Aluehallintovirasto on suunnitellut haun jatkuvaksi, joten mallia ollaan kehittämässä pysyvänä ratkaisuna.

Palvelutasoa pyritään kehittämään hankkeilla ja toimintaa tehostamalla, ei kustannuksia lisäämällä. Kehys huomioi lakisääteisiä palkankorotuksia ja on siksi hieman aiempaa suurempi, mutta se ei aivan kata asukasmäärän nousua ja palveluiden hinta/asukas laskee.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden johtamisen kehittämisen kautta hillitään henkilöstömenojen kasvua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		626	705	781	781	843		
Määräraha		-6 364	-6 060	-6 537	-6 537	-6 695		
Toimintakate	Netto	-5 738	-5 355	-5 755	-5 755	-5 853	0	0
Määrärahan muutos%		2,1	-2,8	2,7	0,0	2,4	-100,0	-100,0
Määrärahan muutoseuroina		-130	174	-172	0	-159		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-271	-247	-260	-260	-259		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina	htv	49	50	50	49	48		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-117 106	-107 099	-115 107	-117 456	-121 931		

Tunnuslukutaulukossa esitellään toiminnan tunnuslukujen muutokset palveluittain. Kulttuuri- ja Opistopalveluiden euroa / asukas lukujen nousu perustuu sisäisten vuokratyöntekijäkäytäntöjen muutokseen. Jatkossa esimerkiksi koulurakennusten vuokrat jyvitetään kaikille toimijoille, jotka tiloja käyttävät.

Uutena mitattavana tunnuslukuna otetaan käyttöön nuorisopalveluilla Kohdattujen nuorten määrä nuorisotyössä.

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Sipoon opiston opetustunnit	12 273	12822	11880	13 200
Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	-36	-31	-31	-37
Kirjaston kävijämäärät	176 039	145484	150000	165000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	13,7	10,9	12	12
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-36	-34	-32	-39
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	694	678	690	700
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-90	-83	-88	-84
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	13	14	13	12
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-34	-32	-37	-35
Kohdattujen nuorten määrä nuorisotyössä				60 000

Tulosityksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Varhaiskasvatuspalveluissa laadittiin vuonna 2020 palveluselvytyksessä, jossa tarkastellaan kunnan varhaiskasvatuksen palvelurakennetta. Sen pohjalta varhaiskasvatuksen palvelurakennetta kehitetään asiakaslähtöisesti. Kehittämistyön tavoitteina on palveluiden korkeatasoisuus ja kustannustehokkuus. Kunnallisen ja kunnan alueella toimivan yksityisen varhaiskasvatuksen yhteistyötä tiivistetään ja monipuolistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön uusi Daisy-asiakastietojärjestelmä ja tuntiperusteinen laskutus. Järjestelmästä saadaan jatkossa aikaisempaa paremmin ja enemmän tilastotietoa, jota hyödynnetään sekä käytännön toiminnan ja että palveluiden laadun kehittämisessä.

Henkilökunnasta kelpoisuusvaatimukset täyttävät varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat siirtyivät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) piiriin. Kenenkään palvelussuhteen ehdot eivät muuttuneet toimenpiteen seurauksena.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin siten, että se alentaa asiakasmaksuja 1.8.2021 alkaen. Muutoksen arvioidaan Sipoossa alentavan maksutuottoja noin 15 % eli noin 200 000 €.

Varhaiskasvatustaloutta muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta (36§). Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole enää mahdollista edes lyhytaikaisesti, joten sijaisten hankintaan tulee varautua aiempaa huolellisemmin. Sijaiskustannusten nousu on mahdollista.

Varhaiskasvatukseen tehty rakenteellinen muutos ryhmän henkilöstörakenteesta (2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 1 lastenhoitaja) lisää jonkin verran henkilöstökustannuksia, kun lähtevän lastenhoitajan tilalle palkataan varhaiskasvatuksen opettaja.

Sipoonjoen esiopetusryhmä siirtyi C-talosta uuteen Nikkilän Sydämeen Sipoonjoen yhtenäiskoulun yhteyteen. Toimenpiteellä tuetaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ja ennen kaikkea oppilaiden yhtenäisen kasvun ja oppimisen polun muodostumista. Muutoksella on jonkin verran vaikutusta henkilöstökustannusten nousuun.

Tunnusluvut	TP			
	2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Varhaiskasvatus kunnallinen, lapset	805	770	760	760
Varhaiskasvatus palveluseteli, lapset Sipoo (2019–2021 kaikki palvelusetelit yhteensä)	149	140	150	140
*Varhaiskasvatus palveluseteli, lapset muut kunnat				20
*Avoin varhaiskasvatus kunnallinen, lapset				50
Yksityisen hoidon tuki, lapset	143	144	120	120
*Kotihoidontuki, lapset				250
*Kustannukset / paikka, kunta, euroa	11432	10965		
Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1358	1316	1290	1300
Väestön esiopetusikäiset 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	295	211	220	225

**Uusia tunnuslukuja alkaen vuodesta 2022, koska seuranta saadaan jatkossa suoraan järjestelmästä ja kustannusten seuranta poistuu 2022

Varhaiskasvatuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		1 432	1 281	1 400		1 200		
Määräraha		-16 679	-16 555	-17 444		-17 690		
Toimintakate	Netto	-15 246	-15 274	-16 044	0	-16 490	0	0
Määrärahan muutos%		-1,5	-2,2	4,6	-100,0	1,4	-100,0	#JAKO/0!
Määrärahan muutoseuroina		250	374	-765	17 444	-17 690		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-720	-704	-726	0	-730		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina	htv	223	225	225	224	216		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-74 793	-73 580	-77 530	0	-81 897		